

Vlaams
Parlement

stuk **52** (2010-2011) – Nr. 2
ingediend op 31 mei 2011 (2010-2011)

Verslag

van de Vlaamse Regering

Alternatieve financiering van Vlaamse overheidsinvesteringen

29 oktober 2010

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
uitgebracht door de heren Koen Van den Heuvel en Sven Gatz

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy.

Vaste leden:

de heer Ward Kennes, mevrouw Griet Smaers, de heren Koen Van den Heuvel, Eric Van Rompuy;
de heren Felix Strackx, Erik Tack, Christian Verougstraete;
de heren Sven Gatz, Dirk Van Mechelen;
de heren Ludo Sannen, Bart Van Malderen;
de heren Jan Peumans, Kris Van Dijck;
de heer Lode Vereeck;
de heer Filip Watteeuw.

Plaatsvervangers:

de heren Ludwig Caluwé, Dirk de Kort, Jan Durnez, Johan Sauwens;
de heer Joris Van Hauthem, mevrouw Linda Vissers, de heer Wim Wienen;
de heren Marino Keulen, Sas van Rouveroi;
de heren John Crombez, Bart Martens;
de heren Marc Hendrickx, Wilfried Vandaele;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Bart Caron.

Stukken in het dossier:

52 (2010-2011) – Nr. 1: Verslag alternatieve financiering

INHOUD

I.	Inleiding	5
II.	Toelichting door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid	5
1.	Inleiding	5
2.	Inhoud van de rapportage	5
3.	Projectfiches	6
3.1.	Alternatieve financiering Welzijn	6
3.2.	Pps Wonen	6
3.3.	Pps Inhaalbeweging Schoolinfrastructuur.....	6
3.4.	Pps Vlaams Sportinfrastructuurplan.....	6
3.5.	Pps Jeugdverblijfsinfrastructuur.....	6
3.6.	Pps Via-Invest	7
3.7.	De Lijn: stelplaatsen	7
3.8.	De Lijn: tramverlengingen	7
3.9.	Vlaamse administratieve centra.....	7
3.10.	Alternatieve financiering Serviceflats BEVAK	7
3.11.	Herwaardering en exploitatie van het baggerspeciedepot Callemansputte	7
4.	Uitvoering van de aanbevelingen van het Rekenhof	8
4.1.	Meerwaardetoets	8
4.2.	Onderbouwing keuze	8
4.3.	Potentieeltoets.....	8
4.4.	Standaardisatie en kennisuitwisseling	9
4.5.	Tijdige publieke samenwerking	9
4.6.	Risicoanalyse en risicobeheersing	9
4.7.	Mededinging.....	10
4.8.	Kostenraming	10
4.9.	Transparante verantwoording en begrotingsimpact	10
5.	Vooruitzicht naar 2010-2011.....	10
III.	Bespreking	11
1.	Tussenkoms van de heer Sven Gatz	11
2.	Tussenkoms van de heer Jan Peumans.....	12
3.	Tussenkoms van mevrouw Griet Smaers	13
4.	Tussenkoms van de heer Ludo Sannen	13
5.	Tussenkoms van de heer Dirk Van Mechelen.....	14
6.	Tussenkoms van de heer Koen Van den Heuvel.....	16

7. Tussenkoms van de heer Filip Watteeuw	16
8. Tweede tussenkoms van de heer Jan Peumans	17
9. Tussenkoms van de heer Eric Van Rompuy	17
10. Tweede tussenkoms van de heer Dirk Van Mechelen	18
11. Repliek van de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid	18
11.1. Algemeen	18
11.2. BAM	18
11.3. Noriant	18
11.4. Eurostat	19
11.5. Eurostat en schoolinfrastructuur	19
11.6. Implicaties op de begroting	19
11.7. Inspectie van Financiën – Beschikbaarheidsvergoedingen	19
11.8. Boordtabel	20
11.9. Meerwaardetoets	20
11.10. Implementatie van de aanbevelingen van het Rekenhof	20
11.11. Schoolinfrastructuur	20
11.12. Risico-inschatting	20
11.13. Spartacus	20
11.14. Sectoren die al dan niet in aanmerking komen voor alternatieve financiering en pps	21
11.15. Via-Invest en A11	21
11.16. Volume aan beschikbaarheidsvergoedingen	21
11.17. Algemene conclusie	21
11.18. Scope van de rapportage	21
12. Replieken	21
12.1. Tussenkoms van de heer Sven Gatz	21
12.2. Tussenkoms van de heer Dirk Van Mechelen	22
12.3. Tussenkoms van de heer Ludo Sannen	22
12.4. Tussenkoms van de heer Eric Van Rompuy	22
12.5. Repliek van minister-president Kris Peeters	23
Gebruikte afkortingen	24
Bijlage: PowerPointpresentatie	25

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting besprak op dinsdag 18 januari 2011 het verslag van de Vlaamse Regering. Alternatieve financiering van Vlaamse overheidsinvesteringen van 29 oktober 2010 (*Parl. St. Vl. Parl.* 2009-10, nr. 52/1).

I. INLEIDING

De heer *Eric Van Rompuy* verwijst naar de resolutie van het Vlaams Parlement van 30 mei 2007 betreffende de informatieverstrekking over en de controle op de alternatieve financieringen (*Parl. St. Vl. Parl.* 2006-07, nr. 1143/3), waar in het verleden zesmaandelijks over de stand van zaken met betrekking tot alternatieve financiering van Vlaamse overheidsinvesteringen werd gerapporteerd door de Vlaamse Regering en de werkzaamheden in de Subcommissie voor Financiën en Begroting dienaangaande tijdens de vorige legislatuur (*Parl. St. Vl. Parl.* 2006-07, nr. 40-A/2).

Op 25 februari 2009 bracht het Rekenhof naar aanleiding van een grootschalige audit een omstandig verslag uit over de pps van de Vlaamse overheid waarbij ze ook een aantal aanbevelingen heeft gedaan (*Parl. St. Vl. Parl.* 2008-09, nr. 37-A/1 en 2).

Het voorgelegde verslag van de Vlaamse Regering over de alternatieve financiering en pps is zeer lijvig. Het verslag van de Vlaamse Regering wordt in globo in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting besproken omdat de commissie het globale financiële kader wil blijven opvolgen.

II. TOELICHTING DOOR DE HEER KRIS PEETERS, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, BUITENLANDS BELEID, LANDBOUW EN PLATTELANDSBELEID

1. Inleiding

De heer *Kris Peeters*, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, stelt bij wijze van inleiding dat er inzake de rapportering van alternatieve financieringsprojecten al een hele weg is afgelegd. Zo goed als mogelijk probeert de Vlaamse Regering tegemoet te komen aan de vragen en opmerkingen van het parlement, door in te gaan op suggesties vanuit het parlement en op de aanbevelingen van het Rekenhof.

In februari 2009 werd in het voormelde verslag van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement aanbevolen om het verslag van alternatieve financiering nog transparanter te maken. De informatie in de afzonderlijke verslagen en in de begrotingsdocumenten moest nog meer op elkaar worden afgestemd, rekening houdend met de evolutie van de projecten.

Met de nieuwe legislatuur heeft de Vlaamse Regering ervoor gekozen om deze belangrijke traditie van rapportering opnieuw bij te sturen, verder te verbeteren en nog iets te verdienen.

De rapportering is driedelig:

- de rapportering inzake de alternatieve financiering en pps-programma's: over alle bevoegdheidsdomeinen heen een stand van zaken;
- de uitvoering van de aanbevelingen van het Rekenhof;
- een vooruitzicht op 2010 en 2011.

De minister-president overloopt de verschillende alternatieve financieringsprojecten. Hij maakte daarbij gebruik van een PowerPointpresentatie die in bijlage is opgenomen.

2. Inhoud van de rapportage

Slide 3

De minister-president presenteert de stand van zaken wat betreft de projecten in alternatieve financiering met inbegrip van de diverse grote pps-programma's.

3. Projectfiches

3.1. *Alternatieve financiering Welzijn*

Slide 5

Het eerste project via alternatieve financiering wordt gerealiseerd in de zorgsector onder minister Jo Vandeuren, voor de infrastructuur in de sector van de verzorgingsinstellingen. Dat is geen nieuw instrument in deze sector. Het gaat om 242 projecten, waarvan 196 bevelen van aanvang der werken voor een subsidiebedrag van 1.140.453.638,38 euro. Het investeringsbedrag bedraagt 4.141.000.000 euro.

3.2. *Pps Wonen*

Slide 6

Hiervoor is minister Freya Van den Bossche bevoegd. Het gaat om een inhaalbeweging voor sociale woningen via DBFM. Er zijn zeven locaties van perceel 1 en 3 gegund en reeds gerealiseerd, twee afgevoerd, en één doorstart, perceel 2 is stopgezet. Het investeringsbedrag is voor perceel 1 en 3 13.624.000 euro en de doorstart locatie Lommel Hesperbergen 2.273.700 euro.

3.3. *Pps Inhaalbeweging Schoolinfrastructuur*

Slide 7

De Vlaamse Regering wenst via een alternatieve financiering een inhaalbeweging inzake schoolinfrastructuur te realiseren. Op een bepaald moment werd de Vlaamse Regering geconfronteerd met de gevolgen van de financiële crisis. Pascal Smet is de bevoegde minister. Het gaat om een ‘participatieve DBFM-vennootschap’ voor de realisatie van 211 scholen. In augustus 2009 was de contract close. Op 29 mei 2010 werd gegund aan Fortis Bank – Fortis Real Estate als private partner en financial close in juni 2010. De DBFM-vennootschap ‘Scholen voor morgen’ is reeds operationeel en is nu in onderhandeling met scholen. Ook worden de voorbereidende stappen gezet voor design, build en maintain. Het gaat om een investeringsbedrag van 1.500.000.000 euro.

3.4. *Pps Vlaams Sportinfrastructuurplan*

Slide 8

Minister Philippe Muyters is bevoegd. Het gaat om een inhaalbeweging inzake diverse types sportinfrastructuur via individuele projecten en clusters via DBFM. Het programma bestaat uit verschillende clusters en individuele projecten. Het gaat om kunstgrasvelden, sporthallen, multifunctionele infrastructuur en zwembaden. Een eerste cluster kunstgrasvelden is gegund en in aanleg. Met betrekking tot de tweede cluster kunstgrasvelden, werden in maart 2010 zes geldige subsidie- en mandaatovereenkomsten ingediend.

Voor de eerste cluster van negen ‘eenvoudige sporthallen’ was er in juli 2010 een aankondiging in het Bulletin der Aanbestedingen en het Publicatieblad Europese Gemeenschap. Voor de individuele ‘multifunctionele sportprojecten’, zijn de bestekken Hoogstraten, Heist-op-den-Berg, Brugge/West-Vlaanderen uitgestuurd. Voor de ‘eenvoudige zwembaden’ is de selectiefase Westerlo afgelopen. Het gaat om een investeringsbedrag van 245.000.000 euro.

3.5. *Pps Jeugdverblijfsinfrastructuur*

Slide 9

Minister Geert Bourgeois is bevoegd. Ook onder de vorige legislatuur werden al stappen gezet in verband met de jeugdverblijfsinfrastructuur. Op een bepaald moment is dat stopgezet en werd een andere aanpak voorgesteld. Er is nu een gediversifieerde aanpak. De minister overloopt de stand van zaken: Brugge en Oostende: DBF; Hasselt en Kortrijk: aankoopprocedure; Brasschaat: gespreide financiering en Brussel, Lier, Diest: directe investering. Er is geen inhaalbeweging via alternatieve financiering meer voorzien.

De projecten worden individueel gerealiseerd. Er is afgestapt van een clustering omdat er gebrek aan marktinteresse was, er waren niet voldoende kandidaten. Met uitzondering van het project Brasschaat worden de projecten gerealiseerd met kortetermijnfinanciering; de projecten Brugge en Oostende via een DBF-procedure; de projecten Hasselt en Kortrijk via ‘aankoopprocedure’; het project Brasschaat via gespreide financiering van Toerisme Vlaanderen.

3.6. *Pps Via-Invest*

Slide 10

Minister Hilde Crevits is de bevoegde minister. De vorm betreft de realisatie van de zes missing links via DBFM en DBM+F. De noordelijke wegontsluiting van de luchthaven van Zaventem is in uitvoering. De Kempense Noord-Zuidverbinding bevindt zich in de finale onderhandelingsfase, net zoals de R4-Zuid te Gent. Voor de A11 – Brugge en de Noord-Zuidverbinding Houthalen-Helchteren is er een opvraag van offertes. Het dossier met betrekking tot Ronse bevindt zich in de studiefase. Het investeringsbedrag bedraagt 1.694.000.000 euro.

3.7. *De Lijn: stelplaatsen*

Slide 11

Ook dit valt onder de bevoegdheid van minister Hilde Crevits. Het gaat om een inhaalbeweging inzake infrastructuur openbaar vervoer via DBFM. Het dossier met betrekking tot Wissenhage is in voorbereiding. Voor Sint-Niklaas, Aalst, Leuven en Hasselt loopt de gunningsprocedure. De stelplaatsen Tongeren en Brugge, Overijse, Zomergem zijn thans in volle realisatie. Het investeringsbedrag is 259.524.000 euro.

3.8. *De Lijn: tramverlengingen*

Slide 12

Ook dit valt onder de bevoegdheid van minister Hilde Crevits. Het gaat ook hier om een inhaalbeweging inzake infrastructuur openbaar vervoer via participatieve DBFM. Spartacus is in voorbereidingsfase en LIVAN 1 in onderhandelingsfase. Het gaat om een investeringsbedrag van 178.561.000 euro.

3.9. *Vlaamse administratieve centra*

Slide 13

De bevoegde ministers zijn ministers Geert Bourgeois en Ingrid Lieten. De bouw van de VAC's verloopt via een ‘promotieovereenkomst met inhuring’ (met participatie van de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen). VAC Leuven is in operationele fase; VAC Brugge: gegund, afwerking en inrichting; VAC Gent: gegund, nieuw te bouwen. Het gaat om een investeringsbedrag van 241.300.000 euro.

3.10. *Alternatieve financiering Serviceflats BEVAK*

Slide 14

Minister Jo Vandeurzen is de bevoegde minister. Het betreft de realisatie van serviceflats via alternatieve financiering – BEVAK-subsidiëring. Er zijn geen wijzigingen ten opzichte van vorig jaar; er zijn geen recente ontwikkelingen te melden. Het investeringsbedrag is 80.000.000 euro.

3.11. *Herwaardering en exploitatie van het baggerspeciedepot Callemansputte*

Slide 15

Een laatste alternatieve financieringsproject betreft de herwaardering en de exploitatie van het baggerspeciedepot Callemansputte te Zelzate. Minister Hilde Crevits is bevoegd. Het

gaat om een DBFMO. De selectie is afgerond en thans is uitvraag offertes en onderhandelingen gepland. Het gaat om een investeringsbedrag van 22.700.000 euro.

4. Uitvoering van de aanbevelingen van het Rekenhof

De rapportering bevat niet louter een overzicht van de projecten. De minister-president staat ook stil bij de aanbevelingen van het Rekenhof en hoe de Vlaamse Regering is omgegaan met de opvolging en de uitvoering van deze aanbevelingen.

4.1. Meerwaardetoets

Slide 17

De eerste aanbeveling van het Rekenhof heeft betrekking op het belang van zowel de financiële en operationele als maatschappelijke meerwaarde van een pps-project. Omdat het louter beoordelen van de ESR-neutraliteit voor investeringsprojecten suboptimale resultaten oplevert, moet de Vlaamse Regering, volgens het Rekenhof, bij het zoeken naar nieuwe formules om haar investeringsdoelstellingen te realiseren, meer rekening houden met zowel de financiële en operationele als de maatschappelijke meerwaarde van die formules.

Het algemeen belang van de meerwaarde is erkend. Meerwaarde is inderdaad een voorwaarde voor de realisatie in pps.

Er werd een meerwaardetoets ontwikkeld door het Vlaams Kenniscentrum PPS, namelijk de meerwaardescan, die de meerwaarde van een mogelijk pps-project toetst, zowel financieel als niet-financieel. Dit instrument werd ontwikkeld op basis van zowel nationale als internationale literatuur en kennis. Een testing werd uitgevoerd door het Vlaams Kenniscentrum PPS en een eerste adviesaanvraag behandeld via die meerwaardescan.

4.2. Onderbouwing keuze

Slide 18

Vervolgens werd door het Rekenhof aanbevolen om de keuze tot pps grondig te onderbouwen: de initiatiefnemende overheidsdiensten moeten de keuze voor een pps-formule onderbouwen met een voorafgaande screening en met bijzondere aandacht voor een correcte raming.

Er gebeurt systematisch een voorafgaande screening voor nieuwe projecten. Er werd een meerwaardetoets ontwikkeld. Om een en ander meer te stroomlijnen werd het afgelopen jaar ook gewerkt aan de ontwikkeling van een procesdraaiboek, waarin duidelijk wordt aangegeven welke screening op welk moment in het projectontwikkelingsproces dient uitgevoerd te worden (en door wie). De ontwikkeling van een procesdraaiboek is in afwerkingsfase en een businesscasemodel die de raming moet vergemakkelijken, is in ontwikkeling.

4.3. Potentieeltoets

Slide 19

De selectie van pps-projecten zou mede moeten steunen op criteria die niet alleen rekening houden met de meerwaarden van een realisatie in pps, maar eveneens met het pps-potentieel. Bovendien moet het marktpotentieel zorgvuldig beoordeeld worden en de beoogde formule grondig onderzocht alvorens de eigenlijke aanbestedingsprocedure te lanceren.

Alle tools zijn voorhanden: het Vlaams Kenniscentrum PPS beschikte reeds over een uitgebreid instrumentarium, evenals praktijkervaringen. In de huidige formele adviezen van het Vlaams Kenniscentrum PPS, wordt het pps-potentieel steeds onderzocht. Daarnaast wordt er aan marktverkenning gedaan.

Pps-potentieel wordt momenteel getoetst via meerwaardescan en waar nodig via marktverkenning. De marktverkenning, waarbij het marktpotentieel kan afgetoetst worden, krijgt tevens een prominente plaats in het procesdraaiboek dat de komende maanden wordt gefinaliseerd.

4.4. *Standaardisatie en kennisuitwisseling*

Slide 21

De Vlaamse overheid moet bijkomende inspanningen doen om meer expertise inzake pps te verwerven. Om de transparantie en beheersbaarheid van de projecten te verhogen en de transactiekosten te verlagen, moeten, naar het voorbeeld van buitenlandse overheden, initiatieven worden genomen die een grotere standaardisatie van beoordelingsinstrumenten en contractvoorwaarden en -vorming voor pps-projecten bevorderen. Ook kennis en leerervaringen over pps moeten tussen de diverse Vlaamse overheidsdiensten verder worden uitgewisseld. Het Vlaams Kenniscentrum PPS kan daarbij een coördinerende rol vervullen.

Slide 22

Om verder tegemoet te komen aan de aanbeveling met betrekking tot doorgedreven standaardisatie en maximale kennisuitwisseling, werden er heel wat inspanningen gedaan om expertise te verwerven en te verspreiden met betrekking tot pps. Er werden drie ambtelijke pps-platformen (inclusief website van het ambtelijk pps-platform) ingericht, en de publieke website van het Vlaams Kenniscentrum PPS werd verder uitgebreid. Een DBFM-handboek en model-DBFM-contracten werden ontwikkeld. Verder verwijst de minister-president naar de modeloutputspecificaties, als voorbereiding om tot modellen ter zake te komen, en een ontwerpvoorbeeldbestek en -contract inzake pps en gebiedsontwikkeling. Verder was er ook EPEC-kennisuitwisseling.

Er wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een procesdraaiboek. Najaar 2010 was er een DBFM-opleiding en extra masterclass voor de ambtelijke platformen.

4.5. *Tijdige publieke samenwerking*

Slide 22

De samenwerking tussen de publieke partners moet voor het Rekenhof tijdig en eenduidig worden vastgelegd om het procesverloop met de private partner te faciliteren. Om een vlotte besluitvorming en realisatie mogelijk te maken, moeten mogelijke knelpunten in een vroeg stadium worden besproken met indirect betrokken overheidsdiensten.

De minister-president verwijst daarvoor naar de ambtelijke werkgroep versnelling investeringsprojecten en het projectteam versnelling investeringsprojecten.

4.6. *Risicoanalyse en risicobeheersing*

Slide 23

Om abnormale prijzen te voorkomen en gunstiger te kunnen onderhandelen, moeten de initiatiefnemende overheidsdiensten vooraf zelf alle relevante risico's in kaart brengen en inschatten of specificeren.

Er zijn verschillende initiatieven genomen om risico's in kaart te brengen. Er werd internationaal en nationaal informatie verzameld over risicomatrices bij pps als basis voor een taken-risico-allocatiematrix. Daarbij is ook overleg gepleegd met de markt. In de toekomst zullen deze matrices, die intussen vertaald werden in draft modelcontracten, toegepast worden op een aantal pilootprojecten en verder geactualiseerd worden.

4.7. Mededinging

Slide 24

De diensten van de Vlaamse overheid moeten blijvend voor alle pps-projecten mededinging organiseren en de daarvoor gekozen procedure rechtsgeldig motiveren.

In de finale versie van het DBFM-handboek werd uitgebreid aandacht besteed aan de organisatie van mededinging voor DBFM. Ook in de leidraden bij de modellen wordt dit item bij de fasering meegenomen.

In het komende werkingsjaar zal er bijzondere aandacht gaan naar de nieuwe procedure rond concurrentiegericht dialogoog. Het Vlaams Kenniscentrum PPS zal de nodige voorbereidingen verzorgen.

4.8. Kostenraming

Slide 25

De betrokken overheidsdiensten moeten alle kostprijscomponenten van een pps-project vooraf zo goed mogelijk inschatten. Bij de onderhandelingen met de private partner en de gunningsbeslissing moeten ze de diverse onderdelen van de ingediende pps-offertes kunnen afwegen tegenover een klassieke, publieke projectrealisatie.

Er bestaat geen internationaal erkende public sector comparator. EPEC is actief betrokken bij het denkwerk over value for money. Het bestaand instrument psc wordt geactualiseerd via businesscasemodel. De ontwikkeling van een businesscasemodel is in afrondingsfase

4.9. Transparante verantwoording en begrotingsimpact

Slide 26

De verslagen over alternatieve financiering die de Vlaamse Regering bezorgt aan het Vlaams Parlement, moeten transparanter worden gestructureerd. De Vlaamse Regering zou richtlijnen moeten geven voor een eenduidige invulling van de informatie met garanties op volledigheid. De informatie in de afzonderlijke verslagen en in de begrotingsdocumenten moet meer op elkaar worden afgestemd, rekening houdend met de evolutie van de projecten.

De rapportering werd bijgestuurd en gebeurt onder de administratieve coördinatie van het Vlaams Kenniscentrum PPS thans eenmaal per jaar. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan de inpassing van de gerapporteerde projecten op de begroting en meerjarenbegroting. Er wordt ook gegaan voor meer verdieping en verduidelijking.

5. Vooruitzicht naar 2010-2011

Slide 27

Dit overzicht illustreert duidelijk dat de Vlaamse Regering de aanbevelingen van het Rekenhof niet alleen ter harte heeft genomen, maar tevens dat ze in uitvoering zijn of (grotendeels) gerealiseerd.

De overlopen projecten, de praktijk en de uitvoering van de aanbevelingen van het Rekenhof illustreren hoezeer de Vlaamse overheid de afgelopen jaren is gegroeid. De Vlaamse Regering en de administratie hebben de afgelopen jaren leergeld betaald, ook met de discussies over alternatieve financiering in het Vlaams Parlement en in deze commissie.

Vanuit Nederland was er erg veel interesse voor de in Vlaanderen opgebouwde knowhow.

Regelmatig kreeg de minister-president vragen naar de realisaties. Pps is een instrument dat een aantal zaken kan versnellen en een meerwaarde kan bieden. De minister-president heeft er alle begrip voor dat men uitkijkt naar de realisaties.

Men zal enkel voor pps opteren na meerwaardetoetsing; in tegenstelling tot vroeger misschien zal men niet steeds onmiddellijk denken aan pps als geschikt instrument om bepaalde projecten te financieren of uit te voeren. Met de nodige gestrengheid wordt gekeken of pps wel een extra meerwaarde biedt. Natuurlijk zal men moeten selecteren wat er onder pps kan gebeuren.

Ook belangrijk zijn de resultaten van de commissie-Berx en de Commissie Versnelling Maatschappelijk Belangrijke Investeringsprojecten onder voorzitterschap van de heer Johan Sauwens, de commissie-Sauwens, waar men een versnelling doorvoert van een aantal investeringsprojecten. Dit kan en moet natuurlijk ook gelden voor pps, dat ook geïntegreerd moet worden in die versnelling. Het kan natuurlijk immers niet dat investeringsprojecten worden versneld, maar dat de pps-investeringsprojecten niet dezelfde versnelling zouden kunnen krijgen.

De Vlaamse overheid heeft ook een aantal instrumenten ontwikkeld, niet alleen handboeken, maar vooral standaardisering en pilootprojecten.

Slide 28

De minister-president geeft toe dat men de zaken nog altijd kan en moet verbeteren. De nodige knowhow moet nog verder opgebouwd en verspreid worden via bijscholing van de betrokken ambtenaren in de verschillende departementen door de ambtelijke pps-platformen.

Vlaanderen is op het vlak van alternatieve financiering en pps op internationaal vlak niet uniek in zijn successen noch in zijn nederlagen en problemen. De minister-president verwijst dan ook naar het belang van de internationale kennisopbouw en -uitwisseling via werkgroepen EPEC, de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties UN/ECE.

Daarnaast is de Vlaamse overheid ook bezig met de voorbereiding van een nieuwe procedure concurrentiegericht dialog.

III. BESPREKING

1. Tussenkoms van de heer Sven Gatz

De heer *Sven Gatz* zegt dat de bedoeling van de bespreking in commissie van het pps-verslag van de Vlaamse Regering is om de implicaties te kunnen doorgronden, vooral op begrotingsvlak, liefst over de jaren heen. Hij neemt aan dat dat ook de bedoeling is van de Vlaamse Regering in de zin dat ze de risico's die ze neemt met pps-projecten, correct wil inschatten.

Zelfs al erkent de heer Gatz dat de Vlaamse Regering een belangrijke inspanning doet door de verschillende projecten op te lijsten, toch vindt hij dat de transparantie problematisch blijft. De budgettaire-technische oefening die men uiteindelijk moet doen, blijft immers zeer moeilijk. Men ziet weliswaar hoeveel er wordt geïnvesteerd en het aantal projecten per sector, maar wat de financiële implicaties voor Vlaanderen over de jaren heen zijn, is moeilijker in te schatten. Het commissielid blijft dus op z'n honger zitten. Ondanks de geboekte vooruitgang, heeft de heer Gatz wat betreft transparantie toch het gevoel dat niet volledig aan de bekommernissen van het Rekenhof tegemoet is gekomen.

De meerwaardetoets is nu ontwikkeld. Is er post factum op de lopende, aan de gang zijnde pps-projecten een meerwaardetoets gedaan of geldt die enkel voor de toekomstige projecten? Hoe ziet zo'n meerwaardetoets er uit? Hoe wordt de meerwaarde gemeten?

Volgens de heer Gatz is het nog altijd niet duidelijk of de pps Scholenbouw ESR-neutraal is of niet. Er is daaromtrent enige briefwisseling en vraagstelling tussen de heer

Van Mechelen en minister Muyters, om het voorlopige advies van Eurostat ter zake te kunnen bekomen. Op die manier zou men kunnen inschatten wat het advies inhoudt, wat de pijnpunten zijn en bekijken of deze operatie nu al dan niet ESR-neutraal is. Om die reden vraagt de heer Gatz het advies van Eurostat aan de minister-president en wat de stand van zaken is.

Het valt de heer Gatz op dat de BAM-constructie niet in het jaarverslag wordt opgenomen. Aangezien pps in zeer brede zin van het woord wordt geïnterpreteerd door zowel regering als parlement, zou men mogen verwachten dat dit ook in het rapport aan bod zou zijn gekomen. Waarom valt een dergelijk belangrijk pps-project niet onder deze rapportage?

2. Tussenkoms van de heer Jan Peumans

De heer *Jan Peumans* verwijst naar de werkzaamheden over pps in de toenmalige Subcommissie voor Financiën en Begroting tijdens de vorige legislatuur naar aanleiding van de resolutie van 30 mei 2007 betreffende de informatieverstrekking over en de controle op de alternatieve financieringen (*Parl. St.* VI. Parl. 2006-07, nr. 1143/3), die opgeeft op welke manier de pps-rapportage moest gebeuren. Het is inderdaad een complexe materie, maar het is een heel heldere en transparante rapportage over wat er op pps-vlak in Vlaanderen gebeurt. Hij erkent dat het niet eenvoudig is als men de voorgeschiedenis niet kent.

Hij vraagt wel begrip voor een duidelijkere publicatie van de stroomdiagrammen in het verslag, die moeten namelijk leesbaar zijn voor iedereen.

Hij stelt voor aan het Rekenhof te vragen of de aanbevelingen van het Rekenhof opgevolgd zijn, dus hoe ze aankijken tegen de voorgelegde rapportage, te meer omdat er een aantal bijstellingen gebeurd zijn naar aanleiding van en op basis van die aanbevelingen.

De heer Peumans stelt vast dat er geen nieuwe pps-projecten zijn opgestart door de Vlaamse Regering. Hij herinnert zich levendig een uitgebreide gedachtewisseling in de vorige legislatuur met de minister-president over de pro en contra van de pps-projecten. Hij mist dat: misschien zouden er toch meer algemene conclusies moeten verbonden worden aan de projecten zoals ze nu voorliggen. Wat zijn de grote plussen en minnen in deze pps-projecten? Men moet de oefening durven maken van welke projecten geslaagd zijn, welke bijna en welke eigenlijk mislukt zijn.

Het project inzake de jeugdverblijfsinfrastructuur is een voorbeeld van een project dat heel enthousiast is opgestart maar dat uiteindelijk als een pudding in elkaar gezakt is (om allerlei redenen). Ook ten aanzien van de (stopgezette) projecten woningbouw, zijn er bij zijn weten geen nieuwe initiatieven meer genomen. Hij herinnert zich dat de toenmalige bevoegde minister verklaarde dat de klassieke financiering volgens hem veel goedkoper was dan de alternatieve financiering. Er zou eigenlijk voor alle projecten een toetsing van de projecten met de realiteit moeten gebeuren om te zien wat men er uit kan leren en wat de meerwaarde ervan is. Het onderwijsproject kwam natuurlijk door de crisis op de financiële markten in woelig vaarwater terecht. Daar heeft men verwachtingen gecreëerd, waarvan de spreker hoopt dat die nu ook gaan ingevuld worden. Op kruissnelheid gaat men een fors bedrag aan beschikbaarheidsvergoedingen betalen, wat vanzelfsprekend een belangrijk gegeven is voor de begroting. De spreker herinnert zich ook nog een gelijkaardige discussie over de wegenbouw. De spreker veronderstelt dat de kostprijs achteraf veel hoger gaat zijn dan de initiële kostprijs. Dat betekent dan ook dat de beschikbaarheidsvergoedingen toenemen en men toch er voor moet zorgen dat de begroting onder controle blijft. Het mag geen blanco cheque worden. Sport is een van de enige projecten die beschreven zijn en die opgeven wat de meerwaarde is. Een uitgebreide motivatie vindt

hij namelijk bij het Vlaams Sportinfrastructuurplan, waar in het verslag duidelijk vermeld wordt wat de meerwaarde is. In de andere projecten vindt men dat niet duidelijk terug.

Als men naar algemene conclusies wil gaan, zou het daarom goed zijn om op een aantal onderdelen weer te geven wat de meerwaarde is en hoe men die bepaald heeft. Hij leest hier “een inhaalbeweging rekening houdende met de onmogelijkheid om schulden aan te gaan”. Waarom zou de Vlaamse overheid voor een aantal projecten alternatieve financiering kiezen en waarom niet de klassieke financieringswijzes? Die afweging is een politieke keuze.

Hij mist ook de risico-inschatting, met name de RISMAN-methode. De risico-inschatting komt niet altijd zo duidelijk tot uiting in de beschreven projecten. Wat hem frappeert, is dat men toch duidelijker de pro en contra op een rijtje moet zetten van de alternatieve financiering. Men had er vroeger veel meer van verwacht dan er uiteindelijk is uitgekomen.

Het meest succesvolle heeft hij altijd het project van de zorgsector gevonden, wat het snelst succes heeft opgeleverd en door alle partijen is aanvaard. Het stond vrij snel in de startblokken en komt tegemoet aan de noden van de bevolking.

De alternatieve financiering van het Spartacusproject vlot blijkbaar niet zo goed, in tegenstelling met de pps Stelplaatsen, dat wel een goed project is. Het Spartacusproject schijnt veel problematischer te zijn dan eerst gedacht: dat heeft te maken met de risico-inschatting en met de kostprijs; dus blijkbaar veel meer obstakels dan oorspronkelijk vooropgesteld.

Er moet in elk geval voldoende klaarheid heersen over wat de Vlaamse overheid elk jaar aan beschikbaarheidsvergoedingen zal moeten voorzien.

3. Tussenkost van mevrouw Griet Smaers

Mevrouw *Griet Smaers* maakt de bedenking dat een Vlaams Kenniscentrum PPS een heel waardevol instrument is op het vlak van knowhow. Maar ook voor de lokale overheden die eveneens willen werken met pps-projecten, is het heel waardevol te weten welke projecten best wel en welke niet in aanmerking (kunnen) komen. Nu stellen vele lokale overheden zich de vraag, bijvoorbeeld gezien de projecten van de zwembaden of van de jeugdverblijfsinfrastructuur, die blijkbaar toch niet zo nuttig bleken te zijn. Ook de kostprijs bleek relatief veel hoger als pps-project dan via de weg van klassieke financiering.

Zijn er sectoren waarvan men vanuit de Vlaamse overheid en het Vlaams Kenniscentrum PPS zou kunnen zeggen welke sectoren wel en welke er beter niet voor in aanmerking komen? Een goed criterium om de afweging tussen alternatieve financiering en klassieke financiering te (kunnen) maken is ook welkom inzake de minimumbedragen. Op die manier kan er alvast veel efficiënter omgesprongen worden met de instrumenten van alternatieve financiering op lokaal niveau.

Kunnen (eventueel) ook al de eerste conclusies getrokken worden in verband met het project van de missing links: kostprijs alternatieve financiering versus zuivere overheidsinvestering? Zijn er al conclusies naar aanleiding van de voorbereiding van de werken? Zijn er sectoren die in feite uitgesloten kunnen worden voor pps?

4. Tussenkost van de heer Ludo Sannen

De heer *Ludo Sannen* merkt op dat de rapportering over alternatieve financiering vooral toegespitst is op pps, dat terwijl Welzijn een andere vorm van alternatieve financiering is. Uiteindelijk bleek het project met betrekking tot Welzijn het meest efficiënte als het gaat over de snelle realisatie en het ervoor zorgen dat er op het terrein vooruitgang komt.

Hij vraagt zich af of men niet op zoek kan gaan naar andere vormen van alternatieve financiering die misschien geen pps zijn maar toch een deel van de problemen kunnen ondervangen met betrekking tot de ESR-neutraliteit. Men moet kunnen toegeven dat alle pps-projecten er zijn gekomen omwille van de ESR-neutraliteit, dat dit de enige drijfveer was. Naderhand heeft men er wat andere meerwaarden aan proberen te koppelen, maar de ESR-neutraliteit was de eerste en enige drijfveer. Om die reden ziet men projecten zoals jeugdherbergen, aanleg van grasmatten, die de overheid wil (kunnen) realiseren zonder de ESR-neutraliteit in het gedrang te brengen. Het Rekenhof heeft duidelijk gesteld dat als het gaat om de ESR-neutraliteit het in deze gaat om suboptimale resultaten, maar dat er naar de meerwaarden gezocht moet worden. Volgens hem kan die meerwaarde enkel liggen in een meerwaarde voor een DBFM. Als die meerwaarde er niet is, heeft pps vanuit de Vlaamse overheid volgens hem weinig zin. Hij kan zich echter voorstellen dat de meerwaarde voor een DBFM voor een lokale overheid anders is dan voor de Vlaamse overheid, bijvoorbeeld de bouw van een zwembad door middel van een lokale pps-constructie.

De meerwaarde om voor deze vorm van financiering te kiezen, wordt bij de diverse projecten niet concreet ingevuld. Wat hem betreft moet er telkens een meerwaarde aangeduid worden als er in de toekomst nog sprake wil zijn van pps-constructies. Ten aanzien van Wonen kan de heer Sannen al vaststellen dat de kostprijs zeker niet lager was en is hij lang niet zeker dat de gerealiseerde projecten kwalitatief beter zouden zijn dan de projecten die door de sociale huisvestingsmaatschappijen rechtstreeks gerealiseerd worden. De pps was dus zeker niet dadelijk de beste optie, en zeker niet voor een paar andere projecten, zoals de schoolinfrastructuur. Een van de aanbevelingen van het Rekenhof is dat men moet teruggrijpen naar het marktpotentieel van de pps-constructie. Dat heeft toch echter alleen maar zin als tussen het idee en het opzetten van de pps-constructie en het uiteindelijke resultaat, er geen te groot tijdsverschil zit. Men gaat een marktbeoordeling immers niet kunnen doen bij een snel fluctuerende markt. Men moet dus een of andere manier vinden om snel te kunnen landen met een pps-constructie. Een markt fluctueert immers zo snel dat heeft men gezien bij het project van de scholenbouw. Terecht heeft men daar misschien gezocht naar andere meerwaarden dan louter een financiële, maar door de andere meerwaarden is het dossier zodanig verzwaard dat voor het landen van de pps er veel tijd in beslag genomen is, waardoor de markt door fluctuaties in die vier à vijf jaar sterk veranderd is.

Ook de andere aanbevelingen van het Rekenhof (op voorhand mogelijke knelpunten kunnen vaststellen in een vroeg stadium, de relevante risico's kunnen inbouwen) zijn allemaal mooie uitgangspunten, maar wel wat contradictorisch met de reden waarom een DBFM-constructie wordt opgezet. Een DBFM-constructie wordt opgezet omdat de overheid op dat vlak niet over alle knowhow, capaciteiten, kennis en opvolgingsmogelijkheden beschikt om dat zelf te realiseren. Als men alle mogelijke risico's en andere elementen op voorhand kan inschatten, dan beschikt die overheid eigenlijk wel over de nodige knowhow. Waarom zou ze dan niet zelf de bouwheer en initiatiefnemer van het project (kunnen) zijn? Is hier dan ook niet enige tegenstrijdigheid in te bespeuren? Hij is er geen voorstander van om pps-constructies op te zetten louter omwille van financiële overwegingen om de ESR-neutraliteit.

5. Tussenkoms van de heer Dirk Van Mechelen

De heer *Dirk Van Mechelen* sluit zich aan bij de opmerking van heer Gatz over de belangrijkste DBFM-constructie van Vlaanderen, namelijk de uitvoering van het Masterplan Antwerpen en de DBFM voor de Oosterweelverbinding. Dit wordt niet gerapporteerd in het voorliggende pps-verslag. Hij neemt aan dat dat wel in de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken zal gebeuren. Maar misschien is het toch mogelijk om in deze commissie nu een stand van zaken te krijgen met betrekking tot de lopende procedure en het al dan niet verderzetten van de samenwerking met de nv Noriant. Bij pps denkt hij toch in

eerste instantie aan het Masterplan Antwerpen ten bedrage van 3,5 miljard euro, dat toch het allerbelangrijkste dossier is.

Hij sluit zich ook aan bij de vraag van de heer Gatz in verband met de pps Schoolgebouwen. Hij heeft inzage gekregen in het dossier op basis van de openbaarheid van bestuur. Vooral de vraag hoe ver men staat in de onderhandelingen met Eurostat, is in deze van belang. De vraag gaat over een van de belangrijkste DBFM-contracten ten bedrage van 1,5 miljard euro. Hij waarschuwt voor de gevolgen van een potentiële ESR-consolidatie ervan. Op basis van voortschrijdend inzicht en gelet op de situatie in Griekenland en Ierland, wijst hij er op dat ook België en Vlaanderen niet ontsnappen aan de realiteit van de financiële markten. Eenieder weet dat Eurostat vandaag met de duimschroeven alle pps-constructies en alternatieve financieringsconstructies onderzoekt. De spreker had vandaag van de minister-president, buiten zijn puur mathematische opsomming van de projecten, zijn inzicht willen weten in welke mate dit soort constructies in de toekomst nog zullen kunnen. Alternatieve financiering was bij het begin van de vorige legislatuur een belangrijk speerpunt voor de toenmalige Vlaamse Regering, als noodgreep om te ontsnappen uit de wurggreep van het Stabiliteitspact en zodoende Vlaanderen de kans te geven om buiten begroting te investeren. Hij heeft pps niet als een wondermiddel maar altijd als een paardenmiddel bestempeld, namelijk de enige manier om toch een aantal noodzakelijke investeringen in Vlaanderen te doen die men niet binnen de begroting kan doen omwille van ESR-consolidatie, en die ten koste van alles buiten de begroting moet gedaan worden met een gecontroleerde impact op de begroting. Alternatieve financiering van de zorgsector is in feite een platte debudgettering, maar het heeft wel de Vlaamse overheid toegelaten te doen wat ze moest doen. De heer Van Mechelen zal dit dan ook verdedigen. Maar men kan toch niet aan de feitelijke situatie ontsnappen dat Vlaanderen ondertussen rustig blijft voortdoen terwijl het financiële noodweer dreigt. Hij denkt daarbij in eerste instantie aan schoolinfrastructuur: als het daar zou mislopen, is er dan een plan B, en zo ja, welk? In welke mate wordt er daar aan gewerkt?

Het voorgelegde rapport heeft de onvoorstelbare verdienste om alles goed opgelijst te hebben, waarvoor zijn dank. Ten opzichte van concrete dossiers, zijn de Via-projecten na BAM en Scholenbouw een derde belangrijk dossier. De A11-bruggen worden als een geïntegreerd DBFM-project in de markt geplaatst; de voorafkondiging is gepubliceerd op 22 december 2009; de aankondiging samen met de selectieleidraad worden gepubliceerd op 8 april; op 19 mei 2010 worden de kandidaatstellingen ontvangen. De heer Van Mechelen dacht dat omdat het rapport van 29 oktober 2010 dateert, er ook latere informatie in zou zitten. Op die manier is hij terechtgekomen bij een beslissing van de Vlaamse Regering van 17 december 2010 met betrekking tot de Noord-Zuidverbinding Kempen en de A11 naar Zeebrugge. In het verslag van de Inspectie van Financiën vindt het commissielid daarover dat “bovenvernoemde twee dossiers van Via-Invest (...) op 2 december 2010 door het kabinet van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken voor hoogdringend advies aan de Inspectie van Financiën (werden) overgemaakt.”. In het advies van de Inspectie van Financiën van 6 december 2010 staat dat “budgettaire voor het project Noord-Zuid Limburg bedraagt de geraamde beschikbaarheidsvergoeding 55,16 miljoen euro vanaf het jaar 2017, voor het project A11 Brugge bedraagt de geraamde beschikbaarheidsvergoeding 59,39 miljoen euro inclusief btw vanaf het jaar 2017.”. De inspecteur zegt dan dat de Inspectie van Financiën, “mede gelet op de eindejaarsdrukte, noodgedwongen beperken tot een zeer summiere analyse van beide dossiers. Gezien het budgettaire gewicht van deze dossiers betreurt zij (de Inspectie van Financiën) dit ten zeerste.”. De vraag is waarom de administratie er bijna zeven maanden over moet doen om tot een selectievoorstel te komen en de Inspectie van Financiën vervolgens met een hoogdringend advies op vier dagen gevat moet worden.

Over de budgettaire inpasbaarheid zegt de Inspectie van Financiën: “De Inspectie van Financiën nam ervan akte dat momenteel in de meerjarenbegroting voor alle zes missing

links samen 66 miljoen euro ingeschreven staat. Voorliggende twee dossiers zouden samen reeds 114,55 miljoen euro op jaarbasis kosten. In 2006 zou de globale impact voor de zes dossiers bijna 150 miljoen euro bedragen, op kruissnelheid tot 160 miljoen euro en de ervaring met eerdere pps-dossiers leert dat de kostprijs in dit stadium significant onderschat wordt (...).”.

De heer Van Mechelen stelt dat men de waarheid onder ogen moet zien. Er zijn nu twee pps-projecten opgestart, waarvan de kostprijs aanzienlijk meer is dan de middelen die ingeschreven zijn in de meerjarenbegroting. De minister van Begroting zei dat uiteindelijk de gunning van de bedragen ondergeschikt is aan het totaalbedrag van de beschikbaarheidsvergoeding dat uiteindelijk in de begroting staat. Het een determineert dus het ander. In het verleden was de heer Van Mechelen altijd een ‘believer’ van pps. De vraag is alleen of de Vlaamse overheid goed bezig is. Hoe gaat Vlaanderen daar budgettair mee omspringen als men ziet dat Vlaanderen op het scherp van de snee zit en met twee van de zes dossiers al over het ingeschreven bedrag zit. Gaat dit budgettair bijgestuurd worden of gaat men de andere pps-projecten afvoeren? Kan men dit budgettair blijven indekken? Is het billijk dat de Inspectie van Financiën met betrekking tot dit kaliber van dossiers vier dagen krijgt?

6. Tussenkoms van de heer Koen Van den Heuvel

De heer *Koen Van den Heuvel* verwijst naar de voortgangsrapportages in de vorige legislatuur. Er is duidelijk een voortschrijdend inzicht in de hele materie vast te stellen, dat de Vlaamse Regering de handelswijze toch aanpast onder meer op basis van aanbevelingen van het Rekenhof. Inderdaad heeft de Vlaamse Regering lering getrokken uit die aanbevelingen: er wordt op een meer volwassen en rationele manier omgegaan met de mogelijkheden van alternatieve financiering en pps-constructies. De spreker geeft als voorbeeld de meerwaardetoets, zodat geen al te kleine projecten nog in aanmerking komen.

Het commissielid stelt dat de ESR-neutraliteit een delicate kwestie is. Op een bepaald niveau wordt een waarborg gevraagd van een vijftig percent in het onderwijsdossier, in het dossier van de tramlijnverlengingen spreekt men zelfs van zeventig percent; naar de regels van INR en Eurostat ligt dat volgens de heer Van den Heuvel moeilijk. Hoe bekijkt de Vlaamse overheid dit? Is de Vlaamse Regering in onderhandeling met die instanties om er voor te zorgen dat de ESR-neutraliteit behouden blijft?

Een tweede bekommernis is het volume van de beschikbaarheidsvergoedingen. De kostprijs van de constructies stijgt elke keer opnieuw, wat trouwens eigen is aan langdurende investeringsprojecten, niet alleen op het Vlaams niveau. Dit is geen nieuw gegeven, maar moet in het oog gehouden worden. Men ziet dat niet alleen bij Via-Invest, maar bijvoorbeeld ook bij Welzijn en Onderwijs. Men moet dit dus blijvend opvolgen. Men kan op twee manieren reageren: men kan het volume van de beschikbaarheidsvergoedingen optrekken of men kan selectiever zijn bij de keuze van projecten.

7. Tussenkoms van de heer Filip Watteeuw

De heer *Filip Watteeuw* is van oordeel dat de transparantie niet volledig is, ondanks het jaarrapport en de toelichting in commissie. Hij sluit zich aan bij de heer Gatz. Het blijft zeer moeilijk om de impact op de Vlaamse begroting in te schatten. Zelfs als het gaat over de voortgang van projecten en de kwaliteit van de projecten is dit zeer moeilijk te volgen. Hij concludeert dat reële transparantie niet geslaagd is. Naast de impact ervan op de begroting, zou men bovendien ook zicht moeten kunnen krijgen op wat er was gebeurd indien er niet gewerkt zou zijn met allerlei alternatieve financieringsconstructies; men zou dergelijke vergelijking met de klassieke investeringen moeten kunnen maken.

Het Rekenhof heeft een aantal aanbevelingen geformuleerd in februari 2009. De Vlaamse Regering biedt daar wel een duidelijk antwoord op. Het benieuwt hem of er dienaan-

gaande met het Rekenhof overlegd is over de door de Vlaamse Regering geformuleerde reacties. Graag zou hij ook het oordeel van het Rekenhof vernemen. Het valt hem op dat er een positief verhaal wordt voorgelegd, dat alles gedaan is om de manier van werken, de methodieken, te optimaliseren. Het lijkt alsof alles nog mogelijk is maar er werd eigenlijk toch veel meer van deze constructies verwacht dan hetgeen er uitgekomen is. Hij heeft de indruk dat ondanks het mooie verhaal de alternatieve financiering gedeeltelijk wordt losgelaten, zoals bij jeugdverblijfsinfrastructuur. Misschien is dat ook niet onterecht, maar dat alles heeft te maken met de mislukkingen die er zijn geweest. Over die mislukkingen wordt ontzettend weinig gezegd, zoals de BAM. Bij de BAM gaat het bijna om een ontmanteling. Dat is meer dan alleen maar wat leergeld betalen. Het commissielid verneemt ook niets over het dossier betreffende de regionale luchthavens. Dat was toch ook in zekere zin een mislukking. Ook uit die zaken zou men moeten leren. In die zin is hij zeer benieuwd wat 2010-2011 zal brengen. Hij hoopt dat er dan ook wat gerealiseerd zal kunnen worden.

8. Tweede tussenkomst van de heer Jan Peumans

De heer *Jan Peumans* hecht belang aan de voortgangsrapportages. Hij vindt dat de voorgelegde pps-rapportage een goed voorbeeld van rapportage vanwege de Vlaamse Regering aan het parlement is. Men moet het daarom nog niet eens zijn met de verschillende projecten die er in beschreven staan, maar dit is een van de weinige voortgangsrapportages die hij kent waarbij men perfect kan weten of de projecten al dan niet gelukt zijn. Het staat er duidelijk in: bijvoorbeeld sociale woningbouw is een flop geworden, want was veel te duur; de jeugdverblijfsinfrastructuur was veel te kleinschalig. Hij zou graag zien dat ook in andere commissies op deze manier aan een voortgangsrapportage wordt gedaan. Hij wenst er eveneens op te wijzen dat deze voortgangsrapportage tot stand is gekomen in samenspraak met het Vlaams Parlement. Hij verwijst naar de werkzaamheden van de toenmalige Subcommissie voor Financiën en Begroting en de resolutie dienaangaande van 30 mei 2007. Het Vlaams Parlement heeft toen volledige inbreng, samenspraak en overleg gehad over welke elementen het parlement in de voortgangsrapportage zou hebben. De spreker erkent dat het een moeilijke materie is. Ook kritische opmerkingen vindt hij volledig terecht. Maar het is een goede vorm van voortgangsrapportage in het Vlaams Parlement, die veel meer zou moeten toegepast worden. In dergelijke rapportage kan men namelijk perfect zien wat goed is en wat slecht is in de alternatieve financiering.

Wat de BAM betreft, is er heel duidelijk afgesproken dat BAM voor alles wat alternatieve financiering betreft, dit in de voortgangsrapportage zou gebeuren. Dat gebeurt in samenspraak met de voorzitter van de commissie Financiën in de commissie Openbare Werken. In samenspraak met Rekenhof en bevoegd kabinet, is een procedure afgesproken over de wijze waarop het Masterplan Antwerpen in al zijn aspecten kan gerapporteerd worden. Als men dergelijke rapportages regelmatig kan doen in het parlement, krijgt men toch een goed inzicht in waar de regering mee bezig is.

9. Tussenkomst van de heer Eric Van Rompuy

De heer *Eric Van Rompuy*, voorzitter, stelt dat een van de hoofdredenen dat het verslag in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting besproken wordt, is dat de commissie zicht moet hebben op de implicaties ervan op de begroting en op de meerjarenbegroting.

Als men de boordtabel van de geplande projecten pps en alternatieve financiering van de Vlaamse Gemeenschap per 1 oktober 2010 op pagina 14 van de rapportage bekijkt, ziet men dat de beschikbaarheidsvergoedingen in 2010 stijgen van 76 miljoen euro naar 330 miljoen euro in 2014. Hoe is die opgebouwd? Voor scholenbouw bijvoorbeeld ziet hij een investeringsbedrag van 1,5 miljard euro, en een beschikbaarheidsvergoeding van 0 in 2010 tot 2012, 4,6 miljoen euro in 2013 en in 2014 54,5 miljoen euro. Hoe is deze boordtabel opgebouwd?

Welke bedragen worden voorzien in de meerjarenbegroting, naast de begroting? Pps en alternatieve financiering worden gesteund als financiering buiten de begroting, maar ook in deze commissie wordt er al jaren op gewezen dat men zicht moet blijven houden op de implicaties ervan op de begroting.

Hoe zijn de beschikbaarheidsvergoedingen berekend, wat betekenen die cijfers concreet? Zijn dat cijfers op kruissnelheid of gaat dat in de toekomst nog hoger uitvallen?

10. Tweede tussenkomst van de heer Dirk Van Mechelen

De heer *Dirk Van Mechelen* stelt dat de kosten van de bouwwerken van de zes missing links vandaag geraamd worden op 1,24 miljard euro. De twee zwaarste werken zijn hier vanzelfsprekend de Noord-Zuidverbinding Houthalen-Helchteren en ook in belangrijke mate de A11, projecten van 377 miljoen euro en van 344 miljoen euro, dus samen een goeie 720 miljoen euro in totaal. Conform de regeringsbeslissing van december is daar voor 114 miljoen euro beschikbaarheidsvergoedingen nodig, terwijl 66 miljoen euro in de begroting ingeschreven is voor alle zes projecten samen. Hoe gaat men daar verder mee omgaan? De raming van de Inspectie van Financiën zal wel kloppen. De volgende jaren moet men dan eigenlijk in de meerjarenbegroting voor de Via-projecten quasi honderd miljoen euro extra inschrijven.

11. Repliek van de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid

11.1. Algemeen

Minister-president *Kris Peeters* dankt de commissie voor de positieve reacties ten aanzien van het jaarverslag.

11.2. BAM

De voorgelegde rapportage komt tegemoet aan de afspraken en wat is gevraagd door het Vlaams Parlement. Er is niets over de BAM in het verslag terug te vinden omdat er duidelijk is afgesproken in deze commissie en in het Vlaams Parlement om de BAM niet te betrekken bij deze voortgangsrapportage. Wanneer andere vormen van alternatieve financiering hier niet in zijn opgenomen is dat ook op basis van de hierover met het parlement gemaakte afspraken, waaraan de Vlaamse Regering zich dan ook houdt. Hij hoopt dat er niet aan stop-and-go-rapportage moet gedaan worden. De scope is samen afgesproken, de Vlaamse Regering houdt zich daar aan. Als men wil gaan voor een nieuwe scope, dan moet opnieuw overlegd worden en is hij bereid om er verder over van gedachten te wisselen met de commissie.

11.3. Noriant

Wat de onderhandelingen en de aanpak betreft, is een belangrijke zorg van de Vlaamse Regering of er al dan niet verder kan gewerkt worden met Noriant. In eerste instantie is dit een juridische kwestie, waarbij nagegaan wordt of het juridisch mogelijk is om met Noriant verder te werken of dat er andere pistes moeten bewandeld worden als verdere samenwerking contra legem zou zijn. Dat is een niet onbelangrijke discussie. Er is al een hele weg samen met Noriant afgelegd. Als de juridische mogelijkheid bestaat om er mee verder te werken zonder in problemen te komen met hetzij Europa hetzij met de regelgeving inzake aanbestedings- en overheidsopdrachten en dergelijke, dan zal er verder gewerkt worden met Noriant. Heel concreet is het zo dat de Vlaamse Regering kortelings van de aangesproken advocaten een duidelijk advies verwacht van wat mogelijk en wat niet mogelijk is, en dat er dan een beslissing wordt genomen.

11.4. Eurostat

Op Europees vlak bekijkt Eurostat de pps met grotere zorgvuldigheid en verstrengt in plaats van versoepelt. De heer Van den Heuvel heeft terecht verwezen naar de hele discussie over de waarborg, hoeveel waarborg men kan geven om niet geconsolideerd te worden. De bekommernis over de ESR-neutraliteit is terecht. Dit is bovendien niet de enige zorg inzake pps.

De minister-president gaat er vanuit dat in de hele discussie de controle op pps en op de begrotingen vanuit Europa zal verstrengd worden. Hoe dat instrument er gaat uitzien is een ander paar mouwen. Wat voor België ook een heel interessante discussie opent, van wat de sanctiemogelijkheden zijn als bepaalde deelstaten zich niet houden aan bepaalde afspraken enzovoort. Het is niet evident om daarvoor hanteerbare modellen uit te werken en er methodes op toe te passen.

11.5. Eurostat en schoolinfrastructuur

In verband met de schoolinfrastructuur en de discussie met Eurostat en de ESR-regels, deelt de minister-president mee dat de discussie gaat over de overheidswaarborgen. Eurostat is van oordeel dat dergelijke projecten met honderd percent waarborg dienen te worden geconsolideerd, daar waar in het verleden werd geoordeeld dat schulden enkel dienen te worden geconsolideerd indien het zeker was dat de waarborg zou worden uitgewonnen dan wel indien de waarborg effectief werd uitgewonnen. De minister-president hoopt het debat vrij snel te kunnen finaliseren en daarover een advies van Eurostat te krijgen. Ingeval Eurostat verstrengt dan is er misschien enige reden toe, maar de verstrenging toepassen op lopende projecten is vanzelfsprekend een delicate zaak. Hij benadrukt dat het definitief advies nog niet binnen is en het debat dus nog niet afgerond. Maar wat de overheidswaarborg betreft past Eurostat een verstrenging toe.

11.6. Implicaties op de begroting

De boordtabel op pagina 14 van de rapportage is een antwoord op de vraag naar de impact op de begrotingen van de volgende jaren. De beschikbaarheidsvergoeding moet maar betaald worden wanneer ook het werk beschikbaar is. Wanneer worden de werken afgeleverd en wanneer zijn ze beschikbaar? Hoe hoog is dat bedrag? De boordtabel is opgesteld aan de hand van de informatie waarover men nu beschikt. Dat is natuurlijk gedeeltelijk een raming, maar geeft wel het door het parlement gevraagde inzicht op de impact over verschillende jaren, de looptijd, het verwachte moment vanaf wanneer de vergoeding betaald zal moeten worden en het te betalen bedrag.

11.7. Inspectie van Financiën – Beschikbaarheidsvergoedingen

De minister-president stelt dat de Inspectie van Financiën ook geen advies kan geven. De problematiek wordt ook aangegeven in pagina 92 van het jaarverslag: “Wanneer alle huidige Via-Investprojecten in gebruik zullen zijn, wordt door het Vlaamse Gewest op dit ogenblik een maximale beschikbaarheidsvergoeding van 66 miljoen euro (incl. btw) voorzien op jaarbasis. Dit zal onvoldoende zijn om alle projecten te kunnen verwezenlijken. Op basis van de huidige beschikbare informatie wordt de beschikbaarheidsvergoeding van de projecten op dit ogenblik geraamd tussen 130 en 160 miljoen euro (incl. btw) op jaarbasis (vanaf jaar 2016). De grootste onzekerheid voor de inschatting van de beschikbaarheidsvergoedingen situeert zich bij de component onderhoudskosten.”. De minister-president stelt dat de door de heer Van Mechelen aangekaarte problematiek zelf ook al door de Vlaamse overheid in het voorgelegde rapport werd opgenomen. Bij de vorige Vlaamse Regering was er al de discussie over het totaalbedrag aan beschikbaarheidsvergoedingen. Wanneer er overschrijdingen zijn, zijn er twee mogelijkheden: ofwel wordt dit

bijgepast vanuit de reguliere begroting, ofwel worden bepaalde projecten geschrapt. Een derde oplossing is er niet.

In het voortgangsrapport wordt heel duidelijk gesteld dat voor de Via-Investprojecten meer budget nodig is dan oorspronkelijk voorzien. De minister-president gaat ervan uit dat er door de bevoegde Vlaamse minister bepaalde keuzes zullen moeten worden gemaakt. Er zijn hoe dan ook maar twee mogelijkheden. De problematiek is weergegeven vanuit de voortgangsrapportage. Voor details dient de minister-president te verwijzen naar bevoegd minister Hilde Crevits.

11.8. Boordtabel

De voormelde boordtabel kan nog altijd verder verfijnd worden als daar vraag naar is. De zes missing links zijn samen genomen, maar desgewenst kunnen die uitgesplitst opgenomen worden. Mits goede afspraken met deze commissie, kunnen aanpassingen doorgevoerd worden.

11.9. Meerwaardetoets

Voor de meerwaardetoets wordt door de minister-president verwezen naar pagina 54 van de rapportage, waar de meerwaardetoets ten aanzien van de sportinfrastructuur wordt uiteengezet. Misschien kan dit ook voor de andere projecten wat nadrukkelijker worden weergegeven. Ook in het inleidend gedeelte van de rapportage vindt men algemene informatie in verband met de meerwaardetoets. Mocht men meer informatie willen, kunnen desgewenst nog aanpassingen in de rapportage komen. Op pagina 154 en verder van de rapportage vindt men een toelichting bij de meerwaardetoets. Mocht dat nog onvoldoende zijn, dan kan desgewenst nog bijkomende informatie bezorgd worden.

11.10. Implementatie van de aanbevelingen van het Rekenhof

Met betrekking tot de suggestie om het oordeel van het Rekenhof te vragen over de implementatie van de aanbevelingen, deelt de minister-president mee dat de Vlaamse Regering destijds met het Rekenhof rond de tafel heeft gezeten. Het Rekenhof is een instrument van het Vlaams Parlement, dus de minister-president heeft zich hier niet over uit te spreken. Vanzelfsprekend kan men ook elke Vlaamse minister vragen stellen over zijn of haar alternatieve financieringsprojecten.

11.11. Schoolinfrastructuur

Ten aanzien van de versnelde vernieuwing van de schoolinfrastructuur via pps, dus buiten de begroting, was vanzelfsprekend ook een bepaalde budgettaire grens voorzien. Onder-tussen is er natuurlijk veel veranderd en er is veel energie ingestoken. De minister-president hoopt op een succes.

11.12. Risico-inschatting

De minister-president wijst erop dat een onderscheid moet gemaakt worden tussen risico-inschatting en risicobeheersing. Bij de start van een project moet men maximaal de risico's correct proberen in te schatten, maar bepaalde risico's zal men nadien natuurlijk ook moeten beheren en beheersen. Dat zijn twee elementen waaraan de nodige aandacht besteed wordt. Naast de juiste inschatting van risico's, draait het ook om de beheersing ervan.

11.13. Spartacus

Voor wat betreft de concrete gegevens met betrekking tot het Spartacusproject, verwijst de minister-president naar minister Hilde Crevits. Hij gaat er vanuit dat daarvoor met Nederland moet overlegd worden.

11.14. Sectoren die al dan niet in aanmerking komen voor alternatieve financiering en pps

Of men bepaalde sectoren uitsluit voor alternatieve financiering, is een heel delicate kwestie. Er is verwezen naar de jeugdverblijfsinfrastructuur. Men mag dan nog zo rotsvast overtuigd zijn dat alternatieve financiering en pps de juiste formule is, maar als de markt daarvan niet overtuigd of daarin niet geïnteresseerd is dan kan men het wel vergeten. Het is dus afhankelijk van de marktspelers. Bepaalde sectoren uitsluiten lijkt hem dan ook erg delicaat.

11.15. Via-Invest en A11

Inzake Via-Invest en de discussie met betrekking tot de A11 Brugge, kan de minister-president verwijzen naar pagina 92 van het rapport.

11.16. Volume aan beschikbaarheidsvergoedingen

Wat betreft het volume aan beschikbaarheidsvergoedingen: ofwel wordt er vanuit de reguliere begroting bijgepast ofwel wordt er iets geschrapt.

11.17. Algemene conclusie

Naast de lessen die getrokken zijn uit de aanbevelingen van het Rekenhof, is de algemene conclusie dat geprobeerd wordt om heel concreet met een aantal instrumenten die lokale besturen te voeden en te helpen. Ook het Vlaams Instituut voor de Overheid is bezig met een studie over (mogelijke) algemene conclusies inzake alternatieve financiering in samenwerking met het Vlaams Kenniscentrum PPS. Eens afgerond zal die studie gepubliceerd worden. De Vlaamse overheid zal zelf geen algemene conclusies trekken, het is beter dat een onafhankelijke instelling met de nodige afstandelijkheid tot bepaalde conclusies zal komen.

11.18. Scope van de rapportage

De scope van de voorgelegde pps-rapportage is in afspraak met het parlement tot stand gekomen. De Vlaamse overheid is ook bezig met het bekijken van andere mogelijkheden van alternatieve financiering. Dat maakt echter geen deel uit van deze rapportage. Men moet continu blijven kijken welke de interessante vormen van alternatieve financiering zijn, die nog efficiënter zijn.

Wat de minister-president heeft verrast, is dat men vanuit de bouwsector geïnteresseerd is en blijft in pps. Er is in de privésector ook veel knowhow opgebouwd over pps (bouwondernemingen samen met banken). De (bouw)markt is dus geïnteresseerd in de meeste sectoren, weliswaar niet voor alle sectoren (getuige hiervan het gebrek aan belangstelling voor de jeugdverblijfsinfrastructuur).

12. Replieken**12.1. Tussenkoms van de heer Sven Gatz**

De heer *Sven Gatz* vindt dat het nuttig zou zijn om de huidige methode van rapportage op al zijn merites, vooral wat betreft het criterium van transparantie, voor te leggen aan het Rekenhof. De Vlaamse overheid is zeker beter bezig qua rapportage dan eertijds. De rapportage geeft dan ook gevolg aan de resolutie van 30 mei 2007.

Zelfs al is de heer *Gatz* het eens dat de discussie ten gronde over de verschillende projecten het best gebeurt in de betrokken vakcommissie, en dat de discussie met de rapportage over de BAM dus in de commissie Openbare Werken gebeurt en blijft gebeuren, dan zou het toch nuttig zijn om dit project mee op te nemen in het jaarrapport teneinde een globaal overzicht te krijgen. Dat hoeft niet veel langer te zijn dan een bladzijde. Het is toch vreemd

om de minister-president te horen verwijzen naar een louter parlementaire afspraak die ertoe leidt dat het Vlaams Parlement en de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting in het bijzonder, een volledig overzicht van de pps krijgt in een globaal rapport van de Vlaamse Regering, behalve dan voor één belangrijk dossier. Hij erkent dat gedetailleerde, diepgravende vragen over een bepaald concreet project, thuishoren in de betrokken vakcommissie, maar hij roept op om toch zijn vraag naar een volledig overzicht van alle projecten in overweging te nemen.

12.2. Tussenkost van de heer Dirk Van Mechelen

De heer *Dirk Van Mechelen* stelt dat in het verleden altijd is gezegd dat de beschikbaarheidsvergoeding de gunningsbedragen zou conditioneren. Hij verwijst naar het debat over de scholenbouw, waar men heel lang gepraat heeft over 1 miljard euro met de daaraan gekoppelde beschikbaarheidsvergoeding. Uiteindelijk zijn de bedragen verhoogd.

Hij begrijpt uit de beslissing van de Vlaamse Regering over het project Noord-Zuid Limburg dat men gewoon de beschikbaarheidsvergoeding gaat verhogen in de begroting, dus ook in de meerjarenbegroting. Alleszins vindt hij het een goede zaak dat de missing links worden aangepakt; alleen is zijn bezorgdheid dat de kredieten ook volgen.

12.3. Tussenkost van de heer Ludo Sannen

De heer *Ludo Sannen* is heel tevreden over de voorgelegde verslaggeving van de Vlaamse Regering. Het is natuurlijk de verslaggeving van een feitelijkheid, maar het is ook de bedoeling om na te denken over de toekomst. Uiteindelijk gaan de aanbevelingen van het Rekenhof ook over hoe de zaken in de toekomst aan te pakken. Gezien er op dit moment geen enkel nieuw project voorhanden is, of aangekondigd, is het toch ook een uitgelezen moment om mee te geven dat pps als instrument in de toekomst zo beperkt mogelijk zou ingevuld worden. Dat lijkt hem enigszins op basis van de aanbevelingen van het Rekenhof, ook een vaststelling van het Rekenhof. Als men toch wil blijven investeren, zal men andere wegen of kanalen moeten bewandelen. Dat is een kwestie van beleidsmatig nadenken over de toekomst.

Het is evident dat de bouwsector wel geïnteresseerd is in pps. Dat kan evenwel niet de basis zijn om voor pps te kiezen. Hetgeen waarin de bouwsector waarschijnlijk geïnteresseerd is, is het feit dat de Vlaamse overheid investeert, want investeren betekent de creatie van werkgelegenheid in de bouw, en is de bouwsector dus zowel in Welzijn als in de scholenbouw geïnteresseerd. Als men het vanop een afstand bekijkt, en misschien is dat een verkeerde invulling, had men beter de scholenbouw een zelfde soort constructie meegegeven als bij Welzijn. Want uiteindelijk zijn voor de schoolinfrastructuur de bouwheren niet de Vlaamse overheid maar de scholen, de inrichtende machten, zoals in de welzijnssector gebeurt bij de zorginstellingen. De curve zal wel correct zijn, de bedoeling van pps en alternatieve financiering is immers om snel geld vrij te maken om te investeren. In de mate dat de beschikbaarheidsvergoedingen worden vastgelegd (en blijkbaar worden de eisen vanuit de markt steeds maar hoger en strenger) heeft men tenslotte maar één keuze: ofwel gaat men de beschikbaarheidsvergoedingen verhogen ofwel past men de doelstellingen ter zake aan. Voor sommige projecten kan dat, voor andere waarschijnlijk niet. Hij vermoedt dat voor bepaalde missing links men de keuze zal moeten maken of deze te laten doorgaan met een meerkost of niet.

12.4. Tussenkost van de heer Eric Van Rompuy

De heer *Eric Van Rompuy* wijst er op dat nu de beschikbaarheidsvergoedingen tot 2014 zijn opgenomen in het rapport. Voor schoolinfrastructuur geeft dit in 2014 54 miljoen euro maar op kruissnelheid kan dat gaan tot honderd miljoen euro; voor de missing links 26 miljoen euro in 2014 met beschikbaarheidsvergoeding van 66 miljoen euro, maar het kan oplopen tot 130 à 160 miljoen euro vanaf 2016. De in het rapport vermelde bedra-

gen zijn nog minimale bedragen; voor Onderwijs en voor Mobiliteit gaat Vlaanderen de volgende jaren wel veel hogere bedragen zien. De beschikbaarheidsvergoedingen blijven belangrijke bedragen in een meerjarenbegroting. Dit moet ook buiten de legislatuur bekeken worden, want ook na 2014 zal er betaald moeten worden. Deze zaak heeft toch zware financiële implicaties.

12.5. Repliek van minister-president Kris Peeters

De *minister-president* repliceert dat bepaalde projecten slechts na 2014 op kruissnelheid komen. Hij wil wel nagaan, of ter gelegenheid van de volgende rapporteringen, een tabel kan worden bezorgd met de gegevens van na 2014.

De minister-president herinnert zich de discussies in de Vlaamse Regering over de plafonds van bepaalde projecten. Het gaat hierbij over politieke prioriteiten. Als er beslist wordt om de Via-Investprojecten ongewijzigd voort te zetten, dan heeft dat vanzelfsprekend budgettaire effecten op de reguliere begrotingen, omdat er dan bijgepast moet worden voor de verhoogde beschikbaarheidsvergoedingen.

Wat de BAM betreft, herinnert de minister-president eraan dat er grote eensgezindheid was over de afgesproken scope. Hij stelt voor zich te houden aan de gemaakte afspraken. Natuurlijk kunnen afspraken aan de hand van voortschrijdend inzicht wijzigen. Dat is aan de commissie om daarover te oordelen en te beslissen.

De minister-president heeft geen probleem dat er naar aanleiding van de voorgelegde rapportage over andere zaken zou gediscussieerd worden in de toekomst.

Eric VAN ROMPUY,
voorzitter

Koen VAN DEN HEUVEL
Sven GATZ,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

BAM	Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel
BEVAK	Beleggingsvennootschap met vast kapitaal
btw	belasting over de toegevoegde waarde
DBFM	Design Build Finance Maintain
DBFMO	Design Build Finance Maintain Operate
EPEC	European ppp Expertise Centre – Europees Expertisecentrum voor publiek-private samenwerking
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
ppp	public private partnership
pps	publiek-private samenwerking
psc	public sector comparator
RISMAN	risicomanagement
UN/ECE	United Nations / Economic Commission for Europe
VAC	Vlaams administratief centrum

BIJLAGE:
PowerPointpresentatie

Slide 1

Rapportering Alternatieve Financiering

18 januari 2011

Slide 2

Inleiding

- Gelet op de resolutie van het Vlaams Parlement van 30 mei 2007 en de aanbevelingen van het Rekenhof van februari 2009
- In huidige legislatuur jaarlijkse voortgangsrapportage met oog op transparantie en inpassing van de alternatieve financiering in de meerjarenbegroting
 - Rapportage projecten alternatieve financiering met inbegrip van de diverse PPS-programma's
 - Bijlage: jaarrapport uitvoering doelstellingen PPS-beleid en werking en team Kenniscentrum PPS + Voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen van het Rekenhof

Slide 3

Inhoud

- Rapportering inzake alternatieve financiering en PPS programma's
- Uitvoering aanbevelingen van het Rekenhof
- Blik op 2010 - 2011

Slide 4

Rapportering alternatieve financiering - projectfiches

Slide 5

1. Alternatieve financiering “Welzijn”

- **Bevoegde minister:** Jo Vandeuren
- **Vorm:** alternatieve investeringssubsidies voor infrastructuur in de sector van de verzorgingsinstellingen
- **Stand van zaken:**
 - 242 projecten waarvan 196 bevelen van aanvang der werken voor subsidiebedrag van 1.140.453.638,38 € (08/10)
- **Investeringsbedrag:** 4.141.000.000€
 - 1ste progr. 1.691.000.000€
 - 2de progr. 2.450.000.000€

Slide 6

2. PPS Wonen

- **Bevoegde minister:** Freya Van den Bossche
- **Vorm:** inhaalbeweging sociale woningen via “DBFM” (bij wege van promotieopdracht)
- **Stand van zaken:**
 - 7 locaties van perceel 1 en 3 gegund en reeds gerealiseerd, 2 afgevoerd, en één doorstart
 - Perceel 2 stopgezet
- **Investeringsbedrag:**
 - Perceel 1&3 13.624.000€
 - Doorstart locatie Lommel Hesperbergen 2.273.700€

Slide 7

3. PPS Inhaalbeweging Schoolinfrastructuur

- **Bevoegde minister:** Pascal Smet
- **Vorm:** oprichting 'participatieve DBFM-vennootschap' voor realisatie 211 scholen
- **Stand van zaken:**
 - Augustus 2009 contract close
 - 29 mei 2010 werd gegund aan Fortis Bank – Fortis Real Estate en financial close in juni 2010
 - DBFM-vennootschap "Scholen voor morgen" operationeel, in onderhandeling met scholen, voorbereidende stappen voor design, build en maintain
- **Investeringsbedrag:** 1.500.000.000€

Slide 8

4. PPS Vlaams Sportinfrastructuurplan

- **Bevoegde minister:** Philippe Muyters
- **Vorm:** inhaalbeweging inzake diverse types sportinfrastructuur via individuele projecten en clusters via DBFM
- **Stand van zaken:**
 - 1ste cluster kunstgrasvelden gegund en in aanleg
 - 2de cluster kunstgrasvelden: maart 2010 6 geldige subsidie- en mandaatovereenkomsten ingediend
 - 1ste cluster van 9 "eenvoudige sporthallen": juli 2010 aankondiging in het Bulletin der Aanbestedingen en het Publicatieblad Europese Gemeenschap
 - individuele "multifunctionele sportprojecten": bestekken Hoogstraten, Heist-op-den-Berg, Brugge/West-Vlaanderen uitgestuurd
 - "eenvoudige zwembaden": selectiefase Westerlo afgelopen
- **Investeringsbedrag:** 245.000.000€

Slide 9

5. PPS jeugdverblijfsinfrastructuur

- **Bevoegde minister:** Geert Bourgeois
- **Vorm:** gediversifieerde aanpak
 - Brugge – Oostende: DBF
 - Hasselt – Kortrijk: aankoopprocedure
 - Brasschaat: gespreide financiering
 - Brussel, Lier, Diest: directe investering
 - Geen inhaalbeweging via alternatieve financiering meer
- **Stand van zaken:**
 - Projecten worden individueel gerealiseerd
 - Met uitzondering van het project Brasschaat worden de projecten gerealiseerd met korte termijn financiering
 - de projecten Brugge en Oostende via een DBF-procedure
 - de projecten Hasselt en Kortrijk via 'aankoopprocedure';
 - project Brasschaat gespreide financiering Toerisme Vlaanderen

Slide 10

6. PPS Via-Invest

- **Bevoegde minister:** Hilde Crevits
- **Vorm:** realisatie 6 missing links via DBFM en DBM+F
- **Stand van zaken:**
 - Noordelijke wegontsluiting van de luchthaven van Zaventem: in uitvoering
 - Kempense noord-zuidverbinding: finale onderhandelingsfase
 - R4-Zuid te Gent: finale onderhandelingsfase
 - A11 – Brugge: uitvraag offertes
 - Noord-Zuidverbinding Houthalen-Helchteren: uitvraag offertes
 - Ronse: studiefase

Slide 11

7. De Lijn: stelplaatsen

- **Bevoegde minister:** Hilde Crevits
- **Vorm:** inhaalbeweging openbaar vervoer infrastructuur via DBFM
- **Stand van zaken:**
 - In voorbereiding: Wissenhage
 - In gunningsfase: Sint Niklaas, Aalst, Leuven, Hasselt
 - In uitvoering: Tongeren, en Brugge, Overijse, Zomergem
- **Investeringsbedrag:** 259.524.000€

Slide 12

7. De Lijn: tramverlengingen

- **Bevoegde minister:** Hilde Crevits
- **Vorm:** inhaalbeweging openbaar vervoer infrastructuur via participatieve DBFM
- **Stand van zaken:**
 - Spartacus: voorbereidingsfase
 - LIVAN 1: onderhandelingsfase
- **Investeringsbedrag:** 178.561.000€

Slide 13

8. Vlaamse Administratieve Centra

- **Bevoegde minister:** Geert Bourgeois, Ingrid Lieten
- **Vorm:** bouw VAC's via "promotieovereenkomst met inhuring" (met participatie van PMV)
- **Stand van zaken:**
 - VAC Leuven: in operationele fase
 - VAC Brugge: gegund, afwerking en inrichting
 - VAC Gent: gegund, nieuw te bouwen
- **Investeringsbedrag:** 241.300.000€

Slide 14

9. Alternatieve financiering Serviceflats BEVAK

- **Bevoegde minister:** Jo Vandeurzen
- **Vorm:** realisatie serviceflats via alternatieve financiering – bevak-subsidiëring
- **Stand van zaken:** geen wijzigingen tov vorig jaar
- **Investeringsbedrag:** 80.000.000€

Slide 15

10. Herwaardering en exploitatie van het baggerspeciedepot Callemansputte

- **Bevoegde minister:** Hilde Crevits
- **Vorm:** DBFMO
- **Stand van zaken:**
 - Selectie afgerond
 - Thans uitvraag offertes en onderhandelingen gepland
- **Investeringsbedrag:** 22.700.000€

Slide 16

Uitvoering aanbevelingen Rekenhof

Slide 17

1. Meerwaardetoets: Omdat het louter beoordelen van de ESR-neutraliteit voor investeringsprojecten suboptimale resultaten oplevert, moet de Vlaamse Regering, bij het zoeken naar nieuwe formules om haar investeringsdoelstellingen te realiseren, meer rekening houden met zowel de financiële en operationele als de maatschappelijke meerwaarde van die formules.

Opvolging 2009 - 2010:

- Algemeen belang van de meerwaarde erkend
- EPEC: niet-financiële meerwaarde elementen van PPS-oplossingen

Update:

- Meerwaardetoets ontwikkeld door Kenniscentrum PPS
- Testing uitgevoerd door Kenniscentrum PPS
- Eerste adviesaanvraag behandeld via meerwaardescan

Slide 18

2. Onderbouwing keuze: De initiatiefnemende overheidsdiensten moeten de keuze voor een PPS-formule onderbouwen met een voorafgaande screening en met bijzondere aandacht voor een correcte raming.

Opvolging 2009 - 2010:

- Voorafgaande screening systematisch voor nieuwe projecten
- Ontwikkeling van meerwaardetoets
- Ontwikkeling procesdraaiboek

Update:

- Procesdraaiboek in afwerkingsfase
- Business case model in ontwikkeling die raming vergemakkelijkt

Slide 19

3. Potentieeltoets: De selectie van PPS-projecten zou mede moeten steunen op criteria die rekening houden met het PPS-potentieel. Bovendien moet het marktpotentieel zorgvuldig beoordeeld worden en de beoogde formule grondig onderzocht alvorens de eigenlijke aanbestedingsprocedure te lanceren

Opvolging 2009 - 2010:

- Alle tools zijn voorhanden
- In huidige formele adviezen van het Kenniscentrum PPS PPS-potentieel steeds onderzocht
- Marktverkenning (cfr boekje met voorbeeld)

Update:

- PPS-potentieel wordt momenteel getoetst via meerwaardescan en waar nodig via marktverkenning

Slide 20

4. Standaardisatie en kennisuitwisseling:

De Vlaamse overheid moet bijkomende inspanningen doen om meer expertise inzake PPS te verwerven. Om de transparantie en beheersbaarheid van de projecten te verhogen en de transactiekosten te verlagen, moeten - naar het voorbeeld van buitenlandse overheden - initiatieven worden genomen die een grotere standaardisatie van beoordelingsinstrumenten en contractvoorwaarden en -vorming voor PPS-projecten bevorderen. Ook kennis en leerervaringen over PPS moeten tussen de diverse Vlaamse overheidsdiensten verder worden uitgewisseld. Het Vlaams Kenniscentrum PPS kan daarbij een coördinerende rol vervullen.

Slide 21

Opvolging 2009 - 2010:

- 3 ambtelijk PPS-platformen + website van het ambtelijk PPS-platform evenals publieke website KCPPS verder uitgebreid
- DBFM-handboek
- Modellen DBFM-contracten
- Modeloutputspecificaties: voorbereidingen om tot modellen terzake te komen
- Een ontwerpvoorbeeldbestek en -contract inzake PPS en gebiedsontwikkeling.
- EPEC kennisuitwisseling

Update:

- Ontwikkeling procesdraaiboek
- Najaar 2010 DBFM-opleiding en extra masterclass voor ambtelijk platform

Slide 22

5. Tijdige publieke samenwerking: De samenwerking tussen de publieke partners moet tijdig en eenduidig worden vastgelegd om het procesverloop met de private partner te faciliteren. Om een vlotte besluitvorming en realisatie mogelijk te maken, moeten mogelijke knelpunten in een vroeg stadium worden besproken met indirect betrokken overheidsdiensten.

Opvolging 2009 - 2010:

- Ambtelijke werkgroep versnelling investeringsprojecten

Update:

- Projectteam versnelling investeringsprojecten

Slide 23

6 – 7. Risicoanalyse en risicobeheersing: Om abnormale prijzen te voorkomen en gunstiger te kunnen onderhandelen, moeten de initiatiefnemende overheidsdiensten vooraf zelf alle relevante risico's in kaart brengen en inschatten of specificeren.

Opvolging 2009 – 2010:

- Internationale en nationale informatieverzameling risicomatrices als basis voor taken-risico-allocatiematrix
- Markt afgetoetst
- Als basis voor modellen

Update:

- Toepassing op pilootprojecten
- Verdere actualisering

Slide 24

8. Mededinging: De diensten van de Vlaamse overheid moeten blijvend voor alle PPS-projecten mededinging organiseren en de daarvoor gekozen procedure rechtsgeldig motiveren.

Opvolging 2009 - 2010:

- Onderdeel van DBFM handboek
- In leidraden bij de modellen bij de fasering meegenomen

Update:

- Aandacht en voorbereiding voor nieuwe procedure concurrentiegericht dialog

Slide 25

9. Kostenraming: De betrokken overheidsdiensten moeten alle kostprijscomponenten van een PPS-project vooraf zo goed mogelijk inschatten. Bij de onderhandelingen met de private partner en de gunningsbeslissing moeten ze de diverse onderdelen van de ingediende PPS-offertes kunnen afwegen tegenover een klassieke, publieke projectrealisatie.

Opvolging 2009 - 2010:

- Er bestaat geen internationaal erkende Public Sector Comparator
- EPEC actief betrokken denkwerk value for money
- Bestaand instrument PSC wordt geactualiseerd via business case model

Update:

- Business case model in afrondingsfase

Slide 26

10 - 11. Transparante verantwoording en begrotingsimpact: De verslagen over alternatieve financiering die de Vlaamse Regering bezorgt aan het Vlaams Parlement, moeten transparanter worden gestructureerd. De Vlaamse Regering zou richtlijnen moeten geven voor een eenduidige invulling van de informatie met garanties op volledigheid. De informatie in de afzonderlijke verslagen en in de begrotingsdocumenten moet meer op elkaar worden afgestemd, rekening houdend met de evolutie van de projecten.

Opvolging 2009 - 2010:

- Rapportering werd bijgestuurd en gebeurt onder de administratieve coördinatie van het Kenniscentrum thans éénmaal per jaar.
- Bij bijzondere aandacht voor de inpassing van de gerapporteerde projecten op de begroting en meerjarenbegroting
- Verdieping en verduidelijking

Slide 27

Blik naar 2010-2011

- Realisaties!
- Enkel PPS na strenge meerwaardetoetsing en selectie,
- Integratie van PPS-tools in proces cfr versnelling investeringsprojecten
- Verdieping en toepassing van instrumenten via pilootprojecten & verdere standaardisering onder meer door catalogus met outputspecificaties & verbreding.

Slide 28

Blik naar 2010-2011

- Voortdurende verbetering en bijscholing van betrokkenen door ambtelijk PPS-platformen
- Internationale kennisopbouw en -uitwisseling via werkgroepen EPEC, UNECE en studiedagen, congressen, enz. en inbreng in lopende en toekomstige projecten vb know how/best practices inzake operationeel beheer
- Voorbereiding nieuwe procedure concurrentiegerichte dialoog